
FOLKETINGET

Europaudvalget og Fødevarerudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer
Dato: 6. december 2016

Kommissionen foreslår nye regler for økologisk produktion

Sammenfatning

Kommissionen har fremsat forslag til en revision af økologiforordningen fra 2007. Kommissionens mål er at sikre og bevare forbrugernes og producenternes tillid og gøre det lettere for landmænd at omlægge til økologisk produktion. I den forbindelse foreslår Kommissionen en øget harmonisering af produktionsreglerne, en styrket og mere risikobaseret kontrol, nye bestemmelser om eksport samt en reduktion af de administrative omkostninger for landbrugerne.

Fristen for at afgive en begrundet udtalelse til forslaget udløber den 20. maj 2014.

Europa-Kommissionen fremsatte den 18. december 2014 sit længe ventede forslag til nye regler for økologisk produktion, som skal erstatte den gældende forordning fra 2007¹.

Forslaget lægger navnlig op til at:

- harmonisere EU-reglerne ved at afskaffe mange af de nuværende undtagelser vedrørende produktion og kontrol
- øge kontrollen gennem en risikobaseret tilgang
- gøre det lettere for små landbrugere at omlægge til økologisk landbrug
- sætte mere ind på den internationale dimension af handelen med økologiske varer gennem nye regler om eksport
- forenkle økologireglerne for at reducere de administrative omkostninger for landbrugerne og forbedre gennemsigtigheden.

Samtidig lancerede Kommissionen en handlingsplan om fremtiden for økologisk produktion i EU. Handlingsplanen lægger op til bedre information af landbrugerne om udvikling af landdistrikterne og om EU's landbrugspolitiske initiativer til fremme af økologi, styrkelse af forbindelserne mellem EU's forsknings- og innovationsprojekter og økologisk produktion samt fremme af anvendelse af økologiske fødevarer i f.eks. skoler².

Forslaget til økologiforordningen er blandt de EU-lovgivningsforslag, som Folketingets Europaudvalg udvalgte fra Kommissionens arbejdsprogram for 2014 med henblik på at undersøge, om de overholder nærhedsprincippet³. Forslaget er udvalgt til nærhedstjek som følge af, at det er et politisk væsentligt forslag på et område med delt kompetence mellem EU og medlemsstaterne⁴. Folketinget har i alt 8 uger til at behandle forordningsforslaget fra det foreligger i alle sprogversioner. Folketinget skal have afsluttet sit nærhedstjek af forslaget senest den 20. maj 2014.

Baggrunden for forslaget

Kommissionen indleder sit forslag med at konstatere, at EU's marked for økologisk produktion er blevet firedoblet siden 1999 som følge af en kraftig vækst i efterspørgslen. Ifølge Kommissionen har de lovgivningsmæssige rammer

¹ KOM (2014)180.

² KOM (2014)179.

³ Den samlede liste over forslag udtaget til nærhedskontrol i 2014 findes i EU-note E 9 af 27. januar 2014.

⁴ Proceduren for nærhedskontrollen er beskrevet i Europaudvalgets beretning af 9. april 2010 om Folketingets behandling af EU-sager i forbindelse med kontrollen af nærhedsprincippet i EU.

imidlertid ikke fulgt med efterspørgslen, og tager ikke hensyn til udviklingen af forbrugernes interesser og forventninger. Hertil kommer, at mærkningsreglerne er indviklede og der er svagheder i kontrollen og i handelsordningen med tredjelande. Endelig er reglerne ifølge Kommissionen for indviklede.

Forslaget har til formål at:

1. fjerne hindringer for en bæredygtig udvikling af økologisk produktion i EU,
2. garantere lige konkurrencevilkår for landbrugere m.fl. og sikre, at det indre marked bliver mere effektivt
3. øge forbrugernes tillid til økologiske produkter.

Den gældende forordning fra 2007⁵ blev vedtaget af Rådet. Med Lissabontraktaten fra 2009 blev EU's landbrugspolitik underlagt den almindelige lovgivningsprocedure, og derfor er det første gang Europa-Parlamentet optræder som medlovgiver på området.

Hvad ændrer forslaget ved de gældende regler?

Kommissionens forslag kredser om følgende overordnede temaer.

1. Forenkling og ensretning af regler for økologisk produktion
2. Forbedret og mere risikobaseret kontrol
3. Styrkelse af samhandelen med tredjelande

1. Forenkling og ensretning af regler for økologisk produktion

Kommissionen lægger op til at forbedre og ensrette produktionsreglerne ved at fjerne EU-landenes mulighed for at fastsætte undtagelser. Dog undtages de tilfælde, hvor de er nødvendige for midlertidigt at videreføre eller genoptage økologisk produktion i katastrofesituationer.

Efter forslaget skal økologisk landbrug drives fuldt ud i overensstemmelse med kravene til økologisk produktion, og godkendelse af omlægningsperioden med tilbagevirkende kraft er i princippet ikke længere mulig.

Kommissionen foreslår også, at de landbrugsingredienser, som anvendes i forarbejdede økologiske produkter, udelukkende skal være økologiske. Og med undtagelse af mikrovirksomheder skal det for andre økologiske er-

⁵ Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol.

hvervsdrivende end landbrugere eller erhvervsdrivende, som producerer tang eller akvakulturdyr, være et krav, at de udvikler et system, som kan forbedre deres resultater på miljøområdet.

De økologiske produktionsmåder skal fortsat overholde principper, som nøje afspejler forbrugernes forventninger.

2. Forbedret og mere risikobaseret kontrol

Kommissionen foreslår også en forbedring af kontrolreglerne, hvorved alle kontrolbestemmelser flyttes til den generelle forordning om offentlig kontrol på fødevarer- og foderstofområdet. Det betyder, at erhvervsdrivende, ansvarlige myndigheder, kontrolmyndigheder og kontrolorganer ikke længere skal søge efter kontrolregler i to forskellige lovtekster.

Endvidere styrkes den risikobaserede tilgang til kontrollen yderligere ved at fjerne det nuværende krav om, at alle erhvervsdrivende mindst én gang om året skal underkastes kontrol af, om de overholder økologiforordningen. I stedet vil Kommissionen ved hjælp af delegerede retsakter tilpasse kontrolhyppigheden.

Kommissionen lægger også op til at sikre øget sporbarhed og forebygge svig, ligesom der indføres fælles foranstaltninger, når der opdages ikke-tilladte produkter eller stoffer.

3. Styrkelse af samhandelen med tredjelande

Efter forslaget tilpasses forordningens handelsregler for at sikre lige vilkår for økologiske erhvervsdrivende i EU og i tredjelande og for at sikre, at forbrugernes tillid opretholdes. Muligheden for ligestillingsaftaler med tredjelande bevares, men forslaget lægger op til en afvikling af ordningen for anerkendelse af ækvivalens (dvs. at visse kontrolorganer anerkendes som kompetente til at udstede attester i tredjelande med henblik på import til EU af produkter, der giver tilsvarende garantier). Kommissionen foreslår, at godkendelsen af kontrolorganer gradvist overgår til at være en overensstemmelsesordning.

Er det danske Ø-mærke i fare?

Der har op til vedtagelsen af forslaget i Kommissionen være forlydender om, at Kommissionen overvejede at kræve en udfasning af nationale logoer og at tvinge EU-landene til at bruge EU's eget øko-mærke. Det ville bl.a. gå ud over det populære danske Ø-mærke. Fødevareministeren oplyste på et samråd i

Fødevareudvalget den 27. november 2013, at han ville gøre hvad han kunne for – inden Kommissionen vedtog sit forslag – at redde Ø-mærket ⁶

Kommissionens forslag bevarer således udtrykkeligt bestemmelsen i den gældende forordning, hvorefter ”*Nationale og private logoer kan anvendes til mærkning og udformning af samt reklame for produkter, der opfylder kravene i denne forordning*”⁷. Frygten for at miste det danske Ø-mærke er derfor afblæst⁸.

Overholder forslaget nærhedsprincippet?

Det, som Folketinget skal tage stilling til i forbindelse med det planlagte nærhedstjek af forslaget, er om de områder, der behandles i forslaget til ændring af økologiforordningen bedst reguleres på EU-niveau eller på nationalt niveau.

Ifølge Kommissionen selv overholder forslaget nærhedsprincippet.

Kommissionen anfører således i forslaget, at et led i EU's landbrugspolitik er at sikre en gnidningsløs udvikling af det indre marked. Med henblik herpå er en EU-dækkende ordning for økologi ifølge Kommissionen mere effektiv end 28 forskellige ordninger. Med en sådan ordning er det muligt at opnå en mere effektiv og konsekvent handelspolitik over for globale handelspartnere, navnlig ved at EU's forhandlingsstyrke øges.

Kommissionen anfører videre at forslaget:

- mindsker det spillerum, som EU-landene i dag har for at indrømme undtagelser fra reglerne, som fører til illoyal konkurrence mellem de erhvervsdrivende, svækkelse af forbrugernes tillid samt en kompleks lovgivning og handelsspørgsmål (vanskeligheder med håndhævelse af reglernes overholdelse)
- sikrer, at det forhold, at der sættes forskelligt ind mod samme manglende overholdelse af EU's økologilovgivning i EU-landene, er et problem, som fører til illoyal konkurrence og et ikke effektivt fungerende indre marked.

Forslagene er ligeledes udtaget til behandling af det finske parlament, den tyske forbunds dag, Sveriges Rigsdag, det rumænske senat, og Slovakiets

⁶ Se Fødevareministerens talepapir til samrådet:

<http://www.ft.dk/samling/20131/almindel/fif/bilag/95/1315942.pdf>

⁷ Artikel 23, stk. 5, i forslaget.

⁸ Se også Fødevareministeriets pressemeddelelse af 24. marts 2014

<http://fvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/sort-paa-hvidt-det-roede-oe-maerke-reddet/>

Nationalråd. Der foreligger endnu ingen oplysninger om resultaterne af behandlingen af forslagene i disse parlamenter.

Udover nærhedstjekket har Folketinget også mulighed for – såvel inden for som efter 8-ugers fristen for nærhedstjekket⁹ – at sende en udtalelse til Kommissionen om forslagetets indhold. Det skal blot fremgå klart af Folketingets udtalelse, at bemærkningerne knytter sig til forslagetets indhold og ikke til overholdelsen af nærhedsprincippet.

Med venlig hilsen

Thomas Fich (3611)

⁹ Jf. artikel 6 i protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet